

Шубіна С.В.

*Доцент, кандидат економічних наук
Харківського навчально-наукового інституту Державного вищого навчального
закладу «Університет банківської справи»*

Медведева А.Т.

*Здобувач ступеню магістра
Харківського навчально-наукового інституту Державного вищого навчального
закладу «Університет банківської справи»*

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ» ПІДПРИЄМСТВА

Одним із ключових об'єктів дослідження в сфері економічної теорії та бухгалтерського обліку є фінансові результати, які виступають в якості універсального показника ефективності діяльності підприємства, його стабільності та фінансової незалежності. Оскільки прибуток є основною метою підприємства, беззаперечним є той факт, що чим вищий прибуток, тим більше підприємство має можливостей для реалізації своїх програм, оновлення матеріальної бази та збільшення власного капіталу.

Поняття «фінансові результати» є актуальним і сьогодні, адже очікування прибутку або збитку виступає вирішальним питанням у процесі підприємницької діяльності та цікавить всіх користувачів облікової інформації.

Дослідженню фінансових результатів було присвячено багато наукових робіт, зокрема питання економічної сутності та змісту фінансових результатів було окреслено в працях таких науковців як Ф.Ф. Бутинець, С.В. Мочерний, М.Д. Білик, Т.В. Черничко, С.В.Шубіна, О.В. Овсійчук, Д.В. Шлапак та ін. Проте, не дивлячись на великий перелік наукових праць, присвячених даному питанню, воно потребує подальшого ретельного вивчення.

Метою дослідження є узагальнення та подальший розвиток теоретичних підходів щодо визначення ролі та сутності поняття «фінансові результати» для конкретизації їх місця в системі економічної теорії та бухгалтерського обліку. Згідно поставленої мети були визначені наступні завдання:

- дослідити дефініції різних авторів щодо визначення поняття «фінансові результати»;
- зробити аналіз шляхом синтезування, виокремлення та групування певних ознак поняття «фінансові результати»;
- конкретизувати визначення поняття «фінансових результатів».

Під час здійснення підприємницької діяльності суб'єкт господарювання використовує велику кількість засобів праці та ресурсів, раціональне та ефективне використання яких є метою кожного підприємства. Показники ефективності та продуктивності виробництва певною мірою впливають на фінансовий результат.

Фінансовий результат може бути вираженим у вигляді прибутку або збитку. Прибутковість діяльності виступає визначальним фактором фінансової безпеки підприємства, оскільки за рахунок прибутку можна збільшити власний капітал, сформувати достатній резервний фонд, застрахувати основні ризики, розширити виробництво, [4]. Таким чином, фінансовий результат є підсумковим показником ефективності функціонування підприємства та його перспектив до розвитку.

Протиріччя фінансового результату для підприємців і бухгалтерів виходить з різних підходів до трактування поняття «фінансові результати». Аналізуючи літературні джерела, можна сказати, що між науковцями та фахівцями з економіки, фінансів та бухгалтерського обліку немає єдності та однозначності до розуміння поняття «фінансові результати».

Для більш ретельного вивчення поставленої задачі було виявлено місце фінансових результатів у системі економічних наук та бухгалтерського обліку, а також проведено порівняльний аналіз нормативно-законодавчих документів та наукових робіт. У таблиці 1 відображено підходи до визначення категорії «фінансові результати».

Таблиця 1

Підходи до визначення поняття «фінансові результати»

№	Автор (джерело)	Визначення
1	2	3
1	Міжнародні стандарти фінансової звітності [1]	Зарубіжні країни, облікова діяльність яких будується на міжнародних стандартах, використовують метод «витрати-випуск», який реалізується у два способи: - передбачається визначення фінансового результату звітного періоду. як різниці між доходами від реалізації і витратами періоду; - фінансовий результат обчислюється як різниця між вартістю чистих активів на кінець.
2	Бутинець Ф.Ф. [2]	Прибуток (збиток) від реалізації готової продукції (робіт, послуг). Співставлення доходів та витрат підприємства відображених у звіті.
3	Москалюк Г.О., Чердакоголова М.І [3]	Виражений в грошовій формі якісний та кількісний показник результативності господарської діяльності організації шляхом зіставлення доходів та витрат, що виступає у формі прибутку чи збитку.
4	Білик М.Д. [4]	Прибуток або збиток суб'єкта господарювання, що розраховується як різниця між сукупними доходами і витратами, за позитивного результату представляє додаткову вартість, яка виступає одним із власних джерел фінансування подальшого розвитку та поточної діяльності підприємств, основним критерієм оцінки їх ефективності.
5	Шлапак Д.В. [5]	Результат діяльності суб'єктів господарювання, що визначається як різниця між сумами доходів та відповідних їм витрат, виражена у абсолютних показниках прибутку (збитку).
6	Шубіна С.В. [6]	Грошова форма підсумків господарської діяльності суб'єкта господарювання, що визначається як різниця між доходами та витратами підприємства за звітний період.

На підставі аналізу літературних джерел можна сказати, що науковці різного рівня неоднозначно розуміють та трактують поняття «фінансові результати», спираючись на окремі характеристики даного поняття: як прибуток або збиток; показник результативності підприємства, виражений в грошовій формі; різниця між доходами та збитками. Таким чином, можна згрупувати схожі дефініції та виокремити деякі спільні риси серед різних тлумачень поняття «фінансові результати», які наведено в таблиці 2 та проілюстровано на рис 1.

Таблиця 2

Дослідження різноманітності визначень поняття «фінансові результати»

№	Сутність трактування за певною ознакою	Частка подібних визначень з-поміж інших дефініцій
1	Підсумки господарської діяльності, виражені в грошовій формі	23 %
2	Прибуток або збиток, отримані суб'єктом господарювання на кінець звітного періоду	41 %
3	Різниця між доходами та витратами	27 %
4	Приріст або зменшення капіталу внаслідок діяльності підприємства під час звітного періоду	9 %

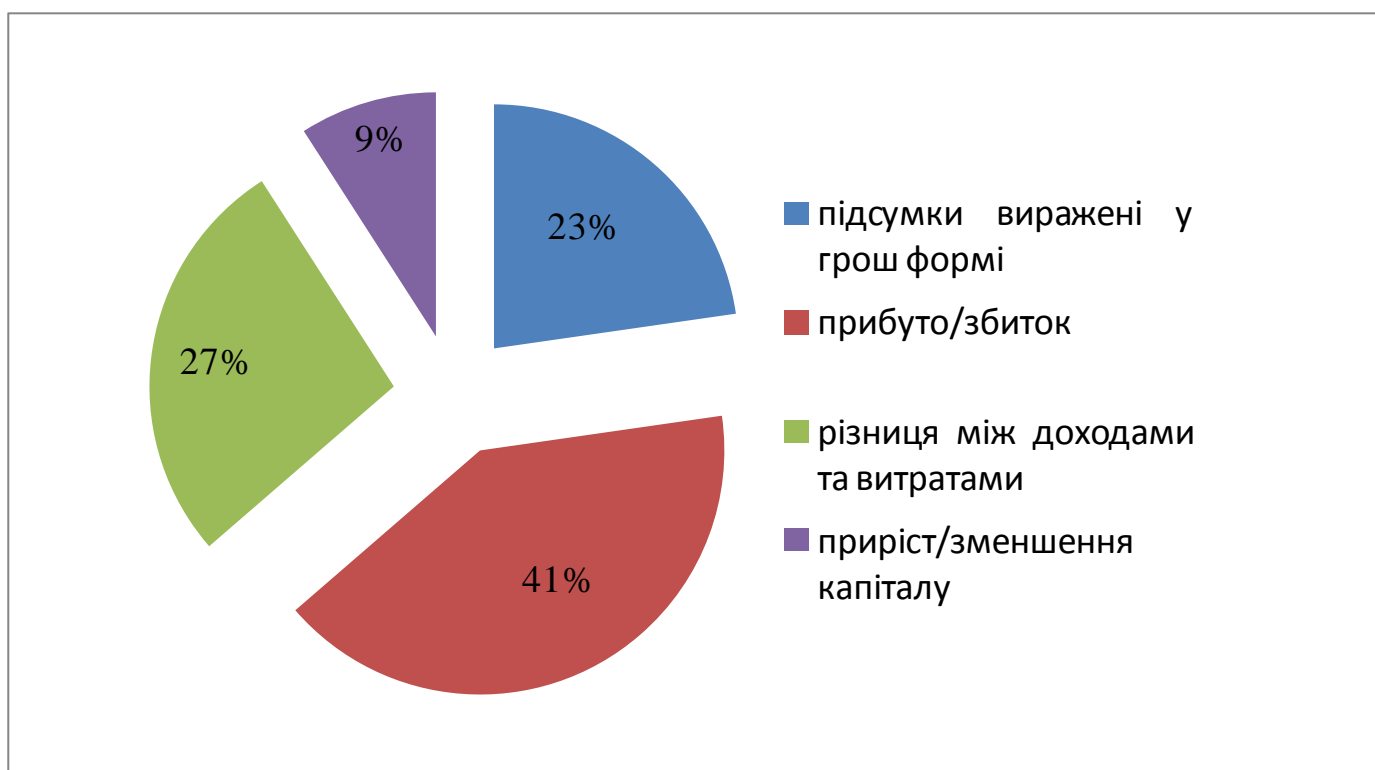

Рис. 1. Структурний аналіз сутності визначень поняття «фінансові результати»

Враховуючи зазначене вище, пропонуємо конкретизацію тлумачення досліджуваного поняття. Фінансові результати – це економічний показник,

який являє собою підсумок господарської діяльності (прибутку або збитку) підприємства за звітний період, отриманий в результаті співставлення доходів та витрат, виражений грошовою формою.

Вищенаведене визначення є результатом об'єднання різних тлумачень поняття «фінансові результати», виділеного серед багатьох дефініцій науковців. Воно узагальнює всі ключові аспекти поняття «фінансові результати» та відображає його значимість у господарській діяльності.

Таким чином, дослідження понятійно-категоріального апарату поняття «фінансові результати» за допомогою консолідації визначень різних науковців дасть змогу поглибити обліково-аналітичний процес управління результатами діяльності підприємства, що допоможе розвитку та розширенню термінології як словника економічних наук, та і бухгалтерського обліку й аналізу.

Список використаних джерел

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) Подання фінансової звітності IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік / Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Чижевська, С.Л. Береза. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 672 с.
3. Москалюк Г. О. Сучасні проблеми обліку фінансових результатів діяльності підприємств [Електронний ресурс] / Г. О. Москалюк, М. І. Чердакоглова // Інфраструктура ринку. – 2016. – № 2. – С. 230-325. – Режим доступу: http://market-infr.od.ua/journals/2016/2_2016_ukr/65.pdf
4. Білик М.Д. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка та прогнозування [Текст] : монографія / М.Д. Білик, Т.О. Білик; Міністерство освіти і науки України, Київський нац.університет технологій та дизайну. – К: КНУТД, 2012. – 280 с.
5. Фінансові результати діяльності підприємства: сутність, порядок формування та відображення в обліку [Електронний ресурс] // X Всеукраїнська науково-практична конференція «Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України». – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://economics.opu.ua/files/science/oblik/2016/85.pdf>.
6. Шубіна С.В., Сулименко К. С. Організація бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту витрат, доходів та фінансових результатів основної діяльності підприємства / С.В. Шубіна. К.С. Сулименко. // міністерство освіти і науки України ДВНЗ «Університет банківської справи» Харківський Навчально-Науковий Інститут. – 2017. – С. 105.
7. Шипіна С.Б. Сутність поняття «фінансові результати» як об'єкта бухгалтерського обліку / С.Б. Шипіна // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки». – Житомир, 2012. – № 1 (59). – С. 229–232.

8. Макода С.Л. Економічний зміст та протиріччя в обліку фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств / С.Л. Макода // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ, 2015. – Вип.161. – 326 с.
9. Овсійчук О.В. Проблеми організації обліку фінансових результатів діяльності підприємства / О.В. Овсійчук // Управління розвитком. – 2013. – № 15. – С. 142-144. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2013_15_64.